

Posudek na diplomovou práci
Gabriela Šmaiclová – Dialekt caipira, 2011, 98 stran

Tématem této diplomové práce je utváření brazilské, především hovorové, portugalštiny. Podrobně potom zkoumá konkrétní dialekt caipira, kterým se mluví zejména na území brazilského státu São Paulo. Práce navíc obsahuje širěji pojatý úvod, ve kterém jsou popsána teoretická východiska z oblasti dialektologie, geografické dialektologie a sociolingvistiky. Autorka ke zpracování tohoto náročného tématu využila dvousemestrální pobyt na Federální univerzitě státu Santa Catarina v Brazílii.

Diplomová práce je rozdělena na tři základní kapitoly: 1. Dialekt a dialektologie (str. 12-31) 2. Brazilská hovorová portugalština (str. 32-55) 3. Dialekt caipira (str. 56-68). Dále práce obsahuje anglicky i česky psaný abstrakt, portugalské resumé, závěr, bibliografii a tři přílohy s úryvky originálních textů napsaných v dialektu caipira (dva komiksy a rozhovor).

V první kapitole diplomantka shrnuje vývoj dialektologie od úvodních pokusů uskutečněných v 19. století mladogramatiky až po teorie a výzkumy současné (Labov, Chambers, Trudghill). Definuje jednotlivé termíny, s kterými bude nadále pracovat. Ve druhé kapitole se diplomantka věnuje různým aspektům brazilské hovorové portugalštiny, zejména jejímu formování a přijímání vlivů jiných jazyků, objasňuje vznik jazyka *língua geral* a nakonec shrnuje výsledky dosavadního bádání na poli brazilské dialektologie. Třetí kapitola je již celá věnována analýze zmiňovaného dialektu. Nejprve je osvětlen význam a původ slova *caipira*, poté se autorka věnuje jeho zeměpisnému rozšíření i mimo oblast státu São Paulo. Poté následuje výčet hlavních rysů tohoto dialektu na úrovni fonologické, morfologické, syntaktické a stručně i lexikální. Navíc jsou tyto rysy dány do souvislosti i s jinými variantami brazilské portugalštiny.

Práce je zpracována poměrně přehledně, čerpá z bohaté bibliografie a je i pro české publikum obsahově cenná. Nicméně se v ní vyskytují i některé nepřesnosti a chyby. Po stránce formální musím vytknout několik chyb či překlepů v portugalsky psaném resumé. Například mi není jasné, jakou variantou portugalštiny resumé bylo napsáno, když se v něm vedle sebe objevují slova *dialectologia*, *carácter*, *seleção*, *dialeto atd.* Ve slovese *pressupor* se píše dvě s. U slova *metologia* se zřejmě jedná o překlep. Ve větě ... *quando o indivíduo sente-se...* by mělo být předmětové zájmeno v proklitické pozici. Bohužel některé chyby se objevují i v českém textu: str. 28... může být vyvolána i jinými faktory, jako je výslovnost..., str. 68 ... důvody byli předloženy..., str. 51 nejedná se o souhlásky alveorální ale alveolární, str. 52 překlad syntagmatu Atlas sonoro jako Sonorní atlas působí podivně, str. 69 spojení ... ve více méně dálné budoucnosti... je stylisticky nešikovné. V práci se navíc objevují i chyby ve fonologické transkripci. Na straně 41 autorka popisuje pád finálního *-l* ve

slově *fácil* a transkribuje ho jako [fa:ci]. Není mi jasné, jak se tedy dané slovo vyslovuje. Na straně 65 mluví o vokalizaci palatální laterály ve slově *mulher* a transkribuje výsledný zvuk jako [muier]. Takto by se ale v daném slově musel vyslovovat hiát. Z chyb obsahových se jedná zejména o určitou nepřesnost ve formulaci, že *Notícia de fiadores* je dokument napsaný v galicijské portugalštině (str. 33). Tento dokument žádné galicijské prvky nevykazuje. Jeho jazykem je stará portugalština. Vysloveně chybné je tvrzení, že k monoftongizaci diftongu [ow] došlo v portugalštině již ve 12. století (str. 41). Tento jev je naopak velice pozdní a dochází k němu zřejmě definitivně až v 18. století. Slovo *para* v syntagmatu ... *para mim comer*... není spojka ale předložka (str. 45). Na škodu celkového vyznění práce podle mého názoru působí také skutečnost, že se autorka během svého dvousemestrálního pobytu v Brazílii nepokusila o vlastní výzkum tohoto dialektu. Práce je tak spíše shrnutím dosavadního bádání v oblasti dialektu caipira než snahou o vlastní příspěvek ke studované problematice.

I přes zhora uvedené výtky práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě.

V Brnkách 21. 8. 2011

PhDr. Jan Hricsina, PhD.